

ШЫҢ

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң болгаш Министрлер Чөвүлелиниң органы

1967 ч.

ЯНВАРЬ

17

ВТОРНИК

№ 14 (6651).

Өртээ 2 көп.

МАРТ 12—СОВЕТТЕРГЕ СОҢГУЛДА ХУНУ

РСФСР-ниң база Тыва АССР-ниң Дээди Советтериниң болгаш чер-чер Советтериниң бурун эргалери дооступ турары-биле холбаштыр, Россия Федерациязының болгаш Тыва АССР-ниң Дээди органнарына база ажилчы чоннар депутаттарының бугу чер-чер Советтеринге сонгулданы 1967 чылдың март 12-де чорудар дугайында РСФСР-ниң болгаш Тыва АССР-ниң Дээди Советтериниң Президиумнарының Чарлыктарын парлагалга чарлаан.

Советтерге сонгулда—качан-даа бугу чурттуң хей-ниити политингит амыдыралың эң чугула болушунун болуп иелген болгаш мөөн сонгаар-даа шаң ынчаар арттар. Ам болур сонгулда болза, партияның XXIII съездинин, СЭКП ТК-ның Пленумнарының шийтирилери, чаа беш чылдың планын амыдыралга чедишкенин күүседир. Совет эрге-чагырганың алдары 50 чыл оюн төлөпиг уткуур дээш, совет ижилериниң көстүп көрбээни күш-ажылчы, политингит көдүрүшүшүнүн болдуруп турары-биле чугула политингит ужу-дузалыг.

РСФСР-ниң болгаш Тыва АССР-ниң Дээди Советтериниң база чер-чер Советтериниң эртин турар чыылдаларының составы партияның чингине шугурум, улус чонунуң салым-чолун болгаш күзел-соруун удурутулга болдуруп, СЭКП-ниң XX, XXI, XXII, XXIII съездилеринин, партия ТК-ның уда-дараа болуп эртинилген Пленумнарының шийтирилери амыдыралга боттандыраары организастап, чаа чылдың сөөлүг шийтирилген чылымды база чаа беш чылдың онаалгаларын чедишкенин күүседиринче ажилчы чонну чайгылыш чок мобилизастап, коммунизм тургузушунунуң көрүнүгү чугула үрө-түңгөлдиг ажилды чорудуп илген.

Совет Тываның ажилчы чоннары 1966 чылдың июньда ССРЗ-ниң Дээди Совединиң депутаттар сонгулдазынга бугу совет кижилер-биле бир демий бедик политингит, күш-ажылчы көдүрүшүшүн-биле чаңгыс эп-сеткилдиг киришнэш, бодунуң төрөн Коммунист партиязын, оң лекчин Топ Комитедин болгаш Совет чазатын долгандыр улам-на сырый ияттышканын база катал илгерилээш. Олар эртин сонгулдада РСФСР-ниң Дээди Совединге бир, Тыва АССР-ниң Дээди Совединге 100, республиканың чер-чер Советтеринге 2365 эң-не төлөпиг оолдар, мыстарын сонгааннар.

Эртин чыылдаларда чонунуң сонгултурганнарының хей нуруузу Советтерге боттарының идепкейлиг улуг ажил-чорудулгазы-биле, бүдүрүлгөч болгаш хей-ниитичи ажил-хөрс-биле сонгучуларының бедик идегелин шызыктатып илгеннер. Тыва АССР-ниң Дээди Совединиң депутаттары — хойжук С. Барзаткин, эми А. Дикюванов, ажилчы К. Хүрепеленин, башы В. Чыбантың болгаш өскелериниң-даа аттары бүгүдөгө билдингир. Чер-чер Советтериниң депутаттары: эмиликер Д. Нуулар, М. Базанова, харылаачы Н. Белашов, башчылар В. Шаалы, Д. Сенденча, алдарлыг хойжулар К. Нандан, О. Тенел-оол, саачы З. Жукова, колхоз даргазы Х. Кудурунпап болгаш өскелер-даа боттарының хууза үлгөр-чижээ-биле база үрө-түңгөлдиг ажилы-биле сонгучуларының болгаш хей-ниитичи хундүткелни чаалап алганнар. Советтик депутаттар деп хундүлүг болгаш улуг харысалгалыг аты шызыктатып аларың ол чедишкенин ажил-хөрс Советтерге ам сонгулар бугу депутаттарга үлгөр болур.

«Пролетарий демократия болза кандыг-даа буржуаз демократиядан мынчалар катал демекчээр» деп В. И. Ленин сөздөгөн. Улустарың улуг башчызың ол алам чон номиналыга үнөвилеттингеш, Конституция биле быжыглаттыганын бистин сонгулда системасы болза ССРЗ-ниң хамааттарының сонгулда эргелерин кандыг-даа ынзыгаарлаашыны болдурубай турар. Сонгулда хунда 18 хар четкен совет хамааты буржуаз сонгуур болгаш сонгуур эргелиг. Ынчангаш бистин республиканың ажилчы чоннары коммунист тургузушунуң база чаа беш чылдың амал программаның сорулгаларын чедишкенин күүседирин организастап шыдаар, мерген угааның, талантың, тура-сорукту оолдар, мыстарын Советтерге сонгуур дээш, 1967 чылдың март 12-де—РСФСР-ниң болгаш Тыва АССР-ниң Дээди Советтеринге база республиканың район, хоорай, суур, кааза Советтеринге сонгулданы хунда сонгулда хааржартынага чаңгыс кижи дег изэл, боттарының бадылаашынын эрээр.

Республиканың совет, ажил-агый органнарының болгаш бугу хей-ниити органдарының бо хундерде чугула сагыш-салышканы болза маалдык кыштагылашының организастыг болгаш чидирг чок эртинери база, ол сорулга-биле малчынарга бугу-ле таарымчалыг байдалдар тургузары, ибилейлиг чылдың чакы тарылгазын белеткелди кышталары болгаш ишчы үеде улутур бүдүрүлгелерин, школаларын, культура одагаларының, эмчелге, садыг, чеменинге, коммунал, амыдырал хандырылга, тууду черлериниң үзүң чок, эки амылдыр хандыраары болуп турар. Бо бугу—Советтериниң сонгулданы бистин хоорай болгаш мөдөстөм ажил-ишчилериниң эң-не төлөпиг болза болур.

Сонгулданың бугу организастык-техниктиг белеткелдери бо хундерде эгелээш, долу хемчээ-биле калбарган турар ужуруг. РСФСР-ниң Дээди Совединге болгаш Тыва АССР-ниң Дээди Совединге база ажилчы чоннар депутаттарының чер-чер Советтеринге сонгулда дугайында Дүрүнчөө доктаатыганын хонук-хуузаларга бурун дүшүтүр сонгучуларының даңгызын тургускаш, сонгулда округтары биле сонгулда участоктарының кызыгарларын доктаатып, оларны тургузары, сонгулда комиссияларының составын бадылаары, участоктары дерип, оларны одалга, чырыкты болгаш өскө-даа эргемок чугула чүүлдер-биле хандыраары, сонгулда комиссияларының, сонгулда участоктарыга доктаамал амылдыр хандыраары—чер-чер Советтериниң болгаш оларның күүсөмнарзының эң чугула үлгээзи.

Сонгулда кампаниязының чугула сорулгаларының бирээзи—чер-черге партия-политингит болгаш тайылбыр-массалыг ажилды калбартыры болур. Агитпунктулар болгаш агитколлективтер тодаргай план эзугаар, доктаамал амылдаар, агитаторлар сонгулданың Дүрүнүм, совет сонгулда системасы биле совет демократияның айтырыгларын, Коммунист партияның болгаш Совет чазатын политиказын, ибилейлиг чылда республиканың, район, колхоз, совхоз, ферма, бригада, бүдүрүлгө бурдунуң мурдунда салдыгын улуг сорулгалары аал-башын, ажилчы кижи бүрүзүңгө чедирип тайылбырлаар хүлээлгели. Ол сорулгалары күүсөдиринче бугу ажилчы чонну мобилизастарың чер-черде партия организациалары хандырган турар ужуруг.

Тугун чаалап алган

СЭКП Чөөн-Хемчик районуң ботторунуң болгаш райүүскомунуң каттышкан хуралыга ажил-агыйларын социалист чарымынын түңгөлдери чугалаажып көргөш, партия райкомунуң, райүүскомунуң сүт талазы-биле ажил-агыйлар аразына шийтир Бызыл тугун «Сүт-Хөд» советтан алган. СЭКП XXIII съездин аттыг колхозка тыпсар деп шийтирилээш.

Чоокта чаа ол тугу көдүрүккө тыныскан болгаш бо чаа чылда—Совет эрге-чагырганың 50 чыл оюн демделгөр чылда улуг үлгүнү күүсөдиринче ажилдап тургаш, улам дөй сүтү бөзүн колхозчулар аңа шийтирилээш.

М. СЕВЕН.

Өөрүшкү-биле

Эртин районунуң Ленин аттыг колхозунуң сүвай инектер бригаданың ишчилери «Октябрь» социалист Улут ревюлоянының 50 чылдыга белеткел дугайында СЭКП ТК-ның доктаамал өөрүшкү-биле хууза алгаш, боттарының бүдүрүлгө хуралыга социалист хүлээлгелерин алганнар.

1967 чылда малчынар боттары бирээзинге-де 100 инек кирер ийи кажааны тулар. 310 баш төртүр инектерден 232 бызааны ал, саар инектер фермазынга дужаар, күрүңгө дужаар малдын ортук дигр дегилеи 230 килограмман күдү бүес кылдыр семиртер.

Малчынар боттары тус-тус хүлээлгелери база алгылаан. Чижээ, Сактымаа Бадыр бодунуң кыштаанга үзүң 16, дооразы 5 метр сарайны тулар. 10 тонна сигени белеткээр. Чамыан Бадыр 70 бызаа турар чаа кажааны тулар болгаш 10 тонна сигени белеткээр деп хүлээлгөн. Анык кадары Чингиз Нагаа немей төртүр инектерин бызааларын менди алыр. 15 тонна сигени белеткээр деп хүлээлгө алган.

Ам үеде бригаданың 70 ажим баш бода малы хүр кыштагалар турар. Кадарчылары кыштагаларында сигени курлары бар, моодургалар азыраар холумактыг чөмөр-биле хандырынып турар.

Кадарчылар бистер сөгдөөн сөгүстү элээр дээш бугу күш-биле ажилдаар бис. Совет эрге-чагырганың 50 чылдың байырлыгына күш-ажылчы белеткери тулар—бистин сорулгасы ол.

А. НААЗУН,
кадарчы.

Эки ажил-херектери, үлгөр-чижээ-биле чонунга хүндүлгөдү азы-ханы улгалы берген кижини адын дөрт алаарындан ойдуң, оон ажилынын аайы-биле шодалап адай бөери тыва улустун шаандакы эки чачылдарының бирээзи. Ийменин чону Беган Чымбаевич Саттын адын адавас, а шугут-ла «тракторист» дижир. Ол, Ленин аттыг колхозтун баштайгы тракторист, ынчангаш ол ажил-агыйны чер ажилды, оон хөгжүдүзү Беган Чымбаевичтин ады-биле холбашкан. Коммунист Сат хей чылдарда кызыкмак ажилды дээш «Кур болгаш куруккан черлерин шийгээди алганы дээш» деп медаль-биле шаңалдып, бистин чурттуң улус ажил-агыйны чедишкенин Москва хоорайда дегелгезинге база чоран.

Ам Беган Чымбаевич Сат өг-бүлө-биле бир кодан ярти кадарып турар. Эртен чылын олар ярт бүрүтүлден 2,7 кг дүктү кыргып, боттарының күзел-биле 5 тонна сигени, 10 тонна савааны белеткеп алган.

Б. Ч. Сат—Чөөн-Хемчик район Совединиң депутаты. Совет эрге-чагырганың бежен чыл оюнга байырлыгың үтүктүр чуртта калбарган белеткел ажилыңа үзүң кирип турар.

Чурукта: Хойжу Сат, Беган.

М. СЫГЫР-ОЛДУҢ сөзү, фотогу.

Горькийге ужуражышкынар

ГОРЬКИЙ. (СЭТА-ның тускай көрр.). Горький хоорайда чоруп турар, СЭКП ТК-ның Чингине секретары Л. И. Брежнев болз СЭКП Горький обкомунуң бирги секретары К. В. Катушев болгаш обкуүскомунуң даргазы И. И. Чугунов-биле мады январьның 14-те бүдүрүлгөлөр директорларының, конструктор бюроларының удуртумчуларының болуң болгаш мөскү эртендерини хүлээп алган.

Бүдүрүлгө черлериниң бүдүрүлгө болгаш экономика талазы-биле айтырыгларын, эртен-шинчилел ажилдарының түңгөлдери, эртендериниң ажилдарының мөөн сонгаары перспективаларын, эртинин болгаш техниканың эң чаа чедишкенин бүдүрүлгөгө наптередип турарын бесөдө үезинде Л. И. Брежнев сонугалп турган. Улуг байырлаадык чылымда горькийжилерин мурдунда туруп турар күш-ажылчы бүдүрүчүлүүн бедириниң болгаш продукцияның шынарын улам экинжериниң талазы-биле чугула сорулгалары аңа чугаламып көргөн.

Л. И. Брежнев ол-ла хүн Горькийден чорупкан.

ЧАҢГЫС ЭП-СЕТКИЛ, СЫРЫЙ КАТТЫЖЫЫШКЫН

Дүүн Кызылга, республиканың хөгжүмүниң театрына Тываның партия организациалының активиниң хуралы болуп эртин.

Партияның область комитединиң бирги секретары С. К. ТОКА актив хуралын амыткан.

Хуралды киржичилери хүндүлүг президиумга СЭКП ТК-ның Политбюросун улуг көдүрүшүшүн-биле сонгаан.

«СЭКП ТК-ның декабрь (1966 чыл) Пленумунуң түңгөлдери болгаш партияның область организациалының сорулгаларының дугайында» илеткелди СЭКП ТК-ның кеңигүүнүң мандата, СЭКП Тыва обкомунуң бирги секретары С. К. ТОКА кылган.

Илеткелди чугалаажып көзүңгө шүтөр: СЭКП Таңды райкомунуң бирги секретары М. М. СУХАЧЕВ, Кызылга педагогика институтунуң марксизм-ленинизм кафедрасының эргелечин, төвү эртендериниң кандидаты Б. П. БАЖУТИН, СЭКП Чөөн-Хемчик районуң секретары А. И. СТРЕЛЬНИКОВ, СЭКП Кызыл хоорайнуң бирги секретары П. Т. НИСЕЛ-ЛЕВ, СЭКП Бин-Хем районуң секретары Н. Н. ОЛЕШ, СЭКП Наа-Хем районуң секретары Д. А. ПОВНОК, «Шың» солунуң редактору К. И. КУДАНИ, «Тыва даг-дугу» комбинатта партия секретары В. М. ЧЕР-НОВ, Тываның эртен-шинчилел институтунуң директору, педагогика эртендериниң кандидаты Н. А. СЕРДЮКОВ, Вүрү райүүскомунуң даргазы Д. Ч. СЮНДЮП, СЭКП Тыва обкомунуң пропаганда болгаш агитация килдизиниң эргелечин, төвү эртендериниң кандидаты Ю. А. АРАН-ЧИН олар киршкен.

Хуралды киржичилери, республиканың коммунисттериниң болгаш бугу ажилчы чонунуң санал-смаалын илгерилеп, СЭКП ТК-ның декабрь Пленумунуң шийтирилери база түңгөлдери, Коммунист партияның болгаш Совет чазатын иштиги база даштыкы политиказын ижин-биле дөткөн болгаш чүдүлүтүңүп көргөн.

Хурал бодунуң хүлээп алган резолюциязын СЭКП ТК-ның декабрь Пленумунуң шийтирилери бир үн-биле чүдүлдү деп көргөн.

ТОКАРЬ

Республиканың «Сельхозтехника» каттыжышкынының Улуг-Хем район салбырының септелге мастерскаязының таван салып эгелеп турар, ол аңа харыг Митя Дергунов база аңа ажилдап кирип алгаш, улуг ижилер-биле мады чок кызып, даш хана салып ажилдап эгелээш. Оон тууду доостурунга чокуулап турда, Дмитрийниң шериг албаны эртинер үези келген. Шериг албаныдан халалып келгеш, ол мастерскаязынга катал-ла ажилдап эгелээш. Бо улаада ол токарь Степан Стребисовтун өрөөнүң ичинде болурун дүгүрүп алган. Билгине чүтүлдүп анык эр токарь тускай мөргөлдиг дөрт айларын иштиге шийгээдип алгаш, боду токарьлап ажилдай берген. Ол 1954 чылдың чазы турган.

Ол чылдан эгелээш-ле Дмитрий Дергунов токарь болуп ажилдап, бо ажилга эрга-дурмулганы хүн келген тудум-на шийгээдип ап, билини бедидип, токарь амылының буюлуг мастери болуп берген. Оон кылып билбес мөзөз чок деп чугалап болур. 1961 чылда мындыг таварылга болган. Артын илгеритери чок база илчиреп элээни дээш ДИП—200 деп марнаның токарь станогун үндүр бижириң.

Дмитрий Петрович анык эштеринге бо-ла дузаланы берген.

И. ОЛДЫРЕВ.

Хоочуннарның күзели

Хертек Успунуң өг-бүлөни Бай-Тайга районуң «Бара-Хөл» колхозунуң хоочуннарының бирээзи Олар колхоз тургустуңуп ателдери билек хойжулап өтелөө. Оон бээр эртен чылдарын дүргүзүлдү колхозунга 4315 хураганын өстүрүп берген болгаш 7530 тонна дүктү кыргаш.

Ам хоочун хойжу өг-бүлөни кааламын төртүр 290 хой бар, Аас-кежиктиг амыдыралды тургускан Совет эрге-чагырганың бежен чыл өнөга күш-ажылчы белеткел кылдыр чүс хойга шааштыр чүс хураганын меңди доктуртар болгаш хой бурдундан 1,8 кг дүктү кыргып алырын олар хүлээлп туралар.

Х. ДОЙНУҢ.

БЕШ ЧЫЛДЫҢ ЭЭЛЧЭЭНДЕ

Татарың улуг химияның бүдүрүлгөс—Каааның организатиниң сиптег заводунуң күтүзү чыл келген күтүзү-ла адуң турар. Ам илде полигидроген бүдүрүлгөниң ийги ээлчөпчүлүгү турар.

ЧАҢГЫС ЭП-СЕТКИЛДИГ ЧҮҮЛДҮГЗҮНҮҮШКҮН Советтерге сонгулдага уткуштур

МУРНУУ-САХАЛИНСК. (СЭТА-ның тускай көрр.). Январының 14-те адаа партияның Сахалин область организациалының активиниң хуралы болуп эркен. Хуралды СЭКП обкомунуң бирги секретары П. А. Леонов амыткан.

СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүүнү, ССРЗ-ниң Министрлер Чөвүлениң Даргазы А. В. Косыгин «СЭКП ТК-ның декабрь (1966 чыл) Пленумунуң түңгөлдери дугайында» илеткелди аңа кылган.

Хуралды киржичилери резолюция хүлээп алган. СЭКП ТК-ның декабрь Пленумунуң шийтирилери, Коммунист партияның болгаш Топ Комитединиң ленинч уламышының Сахалинны ажилчы чоннары бир үн-биле чүдүлдү деп көрүп турар дээрин ол резолюцияда чугалаан. Коммунист партияны долгандыр улам сырый каттыжарың, Совет эрге-чагырганың 50 чыл оюн күш-ажылчы чаа-чаа чедишкенин үлгүлүк, ордулукту эргелтирбес байдалдарын шийгээдип алырынга күштерин харамнамызын сахалинчилер бүтүркенер.

КАЛУГА. (СЭТА). Партияның Калуга область болгаш хоорай организациаларының активиниң хуралы январь 14-те адаа болуп эркен. Хуралды партия обкомунуң бирги секретары А. А. Кандренков амыткан.

«СЭКП ТК-ның декабрь (1966 чыл) Пленумунуң түңгөлдери дугайында» илеткелди аңа СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүүнү, СЭКП ТК-ның секретары А. Н. Шелепин кылган, хуралга олурдушпаңар оңу чылды-биле уткааштар.

Хуралды киржичилери аңа бир үн-биле хүлээп алган резолюцияны.

аңа СЭКП ТК-ның Пленумунуң шийтирилери чүдүлдү деп хүлээп алган.

БРЯНСК. (СЭТА). Партияның Брянск область организациалының активиниң хуралы январь 14-те болган. Хуралды партия обкомунуң бирги секретары М. А. Крахмалов амыткан.

«СЭКП ТК-ның декабрь (1966 чыл) Пленумунуң түңгөлдери дугайында» илеткелди СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүүнү, СЭКП ТК-ның секретары А. П. Кирьяленко аңа кылган, хуралды киржичилери оңу чылды-биле уткааштар.

СЭКП ТК-ның Пленумунуң шийтирилери бир үн-биле чүдүлдү деп хүлээп көрүп турар резолюцияны активтиг хурал хүлээп алган.

ИЖЕВСК. (СЭТА). Машина тургучуларының Удмуртияның наймы-адында ол улуг Култура ордузунуң улуг залына январының 14-те республиканың партия организациалының активиниң хуралы болган.

СЭКП Удмурт обкомунуң бирги секретары В. С. Марков хуралды амыткан.

Хуралды киржичилериниң чымы-биле уткааны СЭКП ТК-ның Политбюро кеңигүүнүң кандидаты СЭКП ТК-ның секретары Д. Ф. Устинов «СЭКП ТК-ның декабрь (1966 чыл) Пленумунуң түңгөлдери дугайында» илеткелди аңа кылган.

СЭКП ТК-ның Пленумунуң шийтирилери бир эп-сетки-биле хүлээп көрүп турар резолюцияны ол хурал хүлээп алган.

Дажестан АССР-ниң культура ажилдакчыларының профессионал организациалында Топ сонгулда комиссиязының составына кумук хөгжүмүш театрларың артын

ССРЗ-ниң улустун артын Б. С. Мурдаваның кандидатуразын деп шийткен.

Ростовтун медицина институтунуң фармакология кафедрасының эргелечин профессор Н. И. Николаеваның ол дөдө өөредилге чериниң студенттери, профессорлары болгаш башкылары деп шийткенер.

ВЛКСМ-ниң Хабаровск крайкомунуң бирги секретары И. П. Кудров комиссияның составына ВЛКСМ-ниң Хабаровск край организациалында деп шийткенер.

Комп АССР-ниң чырымышкын, дээди школа болгаш эртен албаа черлериниң ажилдакчыларының профессионал организациалында

Сыныквар хоорайда № 16 школа-ның өөредилге эргелечин Л. И. Пытлыны деп шийткен.

Топ сонгулда комиссиязының составына Мордва АССР-ниң медицина ажилдакчыларының профессионал организациалында Саранск хоорайында № 1 эмгелдештире терапевт-эччи М. К. Немцовой деп шийткен.

«Кымы» болгаш «Социалист Якутия» солундары каттышкан редакциялар редактору П. А. Аргуновту комиссияның составына Якут АССР-ниң культура ажилдакчыларының профессионал организациалында деп шийткен.

(СЭТА).

БАШКЫЛАРНЫН А Ж Ы Л - И Ж И

Бирги чартык чыдагы тундурган удурун тургузган, Ан-Даш 8 чыл школанын оордуге-кижикчилдегил ажилды түннели азын бедик дегилде болган. Класстардан бирги класс оордуге программанын 100 хуу күүседип, 3 өөреникчи кончук эки, 4 өөреникчи удурткан өөреникчи. Ол ышкаш 2, 4, 5, 8 класстар ынгил удурун багай аяс доосулаан.

Комсомолчулардан чагыс-даа кижик багай деген чок болган. Бирги удурун-биле дендерге, ынгил удурун школанын башкылары тус-түс өртмөр болган класстар аайы-биле азын күжө-лүшкүлүгү ажилдааны ийден. Ылаңгы ийги, дортук, бешки класстардын башкылары өөр-дуге-кижикчилдегил ажилдарын ынгилдерин даш кызын ажилдаанар. Бирги удурун 7, 8 класстардын өөрденген ком-мюк турган болза, ынгил удурун да байдал азын өскүзгөн. Бирги удурун бо класстарга математика хой багай дегендерини өөреникчилер алганар. Бирги чартык чыдагы түндурган ал-гаш көргө, ол четистерин чай-латкан бош турар.

Бир тундурган дугайын чу-галган турар болганда, башкы-лардын ажил-ынгил айткан, мур-накчылары оозалар адыр анаар. Сарылар Кыстамайович Кырма улус өөрденгенни шугу-мунга 20 чыл узукте чок ажилдап, хой-хой ашык сал-гакчылары өөрдүп, кижикчилген. Ук башкы-райондук дээр башкы-ларын бирээни. Ол чүгө школа хөрө-биле кызыгарлаан-май, хой-ынгилдегил ажилды ийекилейт кырып турар. Ком-мунист башкы школада проф-экилет комитетинин даргазы, ады-не комитетинин кижикчил-ген.

Ондар Лопсанович Хеймер-оол үстүк класстарын методиктик каттыкчылыктын удурткан ту-

рар. Ол башкыларын урукта-рынга уруктуу олурун. Ылаң-гы ашык башкыларга азын-кыч сумелерин бо-ла берген олу-рар. Бистяк школада бо чыдагы чаа ажилдап келген ашык баш-кылар Донган Шыдар, Хертен Саая, Ондар Оюма олар өөр-дуге-кижикчилдегил сүмезинге өөрүүрлөр.

Бистяк башкыларыны ашык класс шактарын аргыластап турарлар. Ийгил удурун Чаа-дун Каа-оол үстүк класстарга «Совет эрге-чатырган» 50 чыл оюнд будурунда деп темага өрттирген класс шактын башкы-лар эки деп дегендеген. Вик-тор Кок-оолдун «Самбакык» деп шишигин 1-ти кезеге турас-каткан бешки класстарын чы-кымы солун өрткөн.

Школа-биле ада-иелерин хари-лаазаан башкыларыныче у-ланган хемчелер адынып ту-рар. Ада-иелерин ийги хура-нын ийи удаа өрттирген. Анаа школа директору М. Ондар «Ки-жикчилдегил кол оода-ог-бүдө» деп лекцияны база «Ада-иелер-нин авторитет» деп беседаны школага өрттирген.

Ийги удурун төнүзүгө бүгү өөреникчилерин кызын ажилдарын дегендеген өртти-рген бис. Адыа 1-ден 8 класс чедир өөреникчилерин өң эки ажилдарын база школада чурк тарттырар, дааранылга, физика-математика болтумунерин кы-дан чүдүрүп деген. Үстүк класстардан эш Чүдүмүң удуртканы 6-ти класс, эге клас-стардан эш Серинин удуртканы 3-ку класс бирги черин алган.

Школа дирекциясы 30 хире өөр-еникчи ортоктик чүдүр-биле ша-ндап, 20 өөреникчини мак-таан.

Ч. ОНДАР.

Чевн-Хемчик район.

Чагаа парлаттынмазадаа

Чевн-Хемчик районун «Чыраа-Бажы» совхозунун Хорум-Даг сал-бырында иди-хем магазинин садыгызы Сарылар Сунуп садып алын-чыларга ээлик эвес, доңгун азын-чааи көргүскөн. Садып алынчылар-нык күзүлүн бо садыгы хандырбайн, чагыларын күжүстөткөн, оларны тоова болуп турар дугайында нады корреспондент чага бимаз.

Садыгы Сарылардын четпестерин дугайында айтыргыны Чыраа-Бажы рабкооптун баштаар черини хураынга чугаланып көргөн. Оң адрезинге болган шүгүмчүлүгү корреспондентини шын болгон, ынгил чаа садыгыны шыгыны сагындырган — деп, рабкооп даргазы эш С. Базыр-оол редакцияга харылаан.

КЫШКЫ ЧЕЧЕКТЕР

Хорайнын кырын мыталчак туман дугулаан. Ол барык биче дүшкө чедир таравас. Алардын температура 40 градустан барык кудулаан. Оруктарын кыдын дургаар тараан төрөктериниң болган чааи ыштырын бу-дуртканы шагагар ак хырага туруткан. Күшкүмшат бешин ыла-да-хаа ушкудар. Ылаңыла-даа хураада амдырал мурунузу дег, харын оон-даа шапын бу-рунгарлаан олар. Шап ындыг суук үдө чечектер кандыг бай-дадыг болуп турары? Олар чүгө чааи үнер бе?

Инварын суук хушпериниң бирээниде Кызма хорай-нын чагайымдыга контора-зын-га чедө бердине. Контораның үнүс өстүрер талазы-биле масте-ри Вера Иоановна Сидорова бис-не укугарын келген, үнүс өстү-рүп үндүрүргө таарыштыр кылга чыдаг черже чады.

Суук кудумчудан келген кижик-лерин, бистерин чааи ыштар утуу алган. Бистин мурунувста өзүлүг чааи чечектер салганын аскөн, олардын бурдери калба-рып, ушары узаан тур.

Узун дургаар шойлү чоруткан юганга үндүрүргөн кыдында аныкчылар кылашканын тур-лар. Чечектерин үнүсү олар хайгаарып, чааидыктын солук-тур олуртуп, ажаап өстүрүп ту-рарлар. Ядыга Прокофьевна Ки-риллоа, Евдокия Георгиевна Ки-риллова баштаан аныкчылар юганга үнүс өстүрер талазы-биле эң мергекчилдг.

— Бистин үнүс үндүрер бо чымыл чериштин ийги бай-ды өрткөн чыдаг четпес. Чүгө дээр, ыш суук болганын, дээр-дирде шыккан шыкар дош-талып дона берилээр-дир. Оң бир чылдагааны болза, шык-лериниң тудушкан черлерин гудрон-биле чагайымды. Ол гудрон чыгы хун караанга эстип калган. Ыдыг четпес чүдүдү келер чы-ды болдурбас дугайын чаагай-ымдыга ажилдакчылары чуга-лашкан бис — деп, чечек ажаак-чымы Я. Кирилова чугаалады.

Чымыл черде тараан чечектер хой язам. Хорайнын чурттакчы-лары база организациа, бугуру-лган, өөрденген черлериниң төлө-дөкчөлөрү адыа чедип келген, бажык шытык чечектерин күз-дө-биле шыккан алган, чоруп ту-рарлар. Цицерия, Калла, Кри-мула, Цикамен — бо болза хо-орайчыларын эң сувуругар чечектерин-дир. Оларнын өнөр аны-гылыгы, баштары чараш. Асты — бо дээр Кызылда элэн иштерөө чечек. Чагай чыттыг Горшак деп чечек контораның ажилдакчылары, оң өздүгөви көөр дээр, бо чымы январда бир дугаар олурткан. Ол май айга чедир чедиптир өзүп келер.

Лидия, Гладиолус деп чечек-терин февраль айда тарып олур-туруп планан көрүп турар. Ылаң олартын чечектер июль-да чотчип келер.

— Гладиолус деп чечекти өрткөн чыдаг декабрь айда ишеп олуртуп эгелен бис. Эртелен үндүргө, дашыны сууктун чы-даа бол салдырындан өздү-дөи оожумай бээр деп чүвени ынгил көрдүвас. Ылаңгыш оңу бо чымы февральда тарып олур-

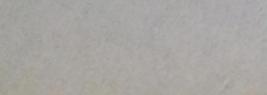
тур бис. Бүгү чечектерин шугу-туурун үреини Москвада чагайым алган бис. Олар шугу-талып дона берилээр-дир. Оң бир чылдагааны болза, шык-лериниң тудушкан черлерин гудрон-биле чагайымды. Ол гудрон чыгы хун караанга эстип калган. Ыдыг четпес чүдүдү келер чы-ды болдурбас дугайын чаагай-ымдыга ажилдакчылары чуга-лашкан бис — деп, чечек ажаак-чымы Я. Кирилова чугаалады.

Чымыл черде тараан чечектер хой язам. Хорайнын чурттакчы-лары база организациа, бугуру-лган, өөрденген черлериниң төлө-дөкчөлөрү адыа чедип келген, бажык шытык чечектерин күз-дө-биле шыккан алган, чоруп ту-рарлар. Цицерия, Калла, Кри-мула, Цикамен — бо болза хо-орайчыларын эң сувуругар чечектерин-дир. Оларнын өнөр аны-гылыгы, баштары чараш. Асты — бо дээр Кызылда элэн иштерөө чечек. Чагай чыттыг Горшак деп чечек контораның ажилдакчылары, оң өздүгөви көөр дээр, бо чымы январда бир дугаар олурткан. Ол май айга чедир чедиптир өзүп келер.

Лидия, Гладиолус деп чечек-терин февраль айда тарып олур-туруп планан көрүп турар. Ылаң олартын чечектер июль-да чотчип келер.

— Гладиолус деп чечекти өрткөн чыдаг декабрь айда ишеп олуртуп эгелен бис. Эртелен үндүргө, дашыны сууктун чы-даа бол салдырындан өздү-дөи оожумай бээр деп чүвени ынгил көрдүвас. Ылаңгыш оңу бо чымы февральда тарып олур-

тур бис. Бүгү чечектерин шугу-туурун үреини Москвада чагайым алган бис. Олар шугу-талып дона берилээр-дир. Оң бир чылдагааны болза, шык-лериниң тудушкан черлерин гудрон-биле чагайымды. Ол гудрон чыгы хун караанга эстип калган. Ыдыг четпес чүдүдү келер чы-ды болдурбас дугайын чаагай-ымдыга ажилдакчылары чуга-лашкан бис — деп, чечек ажаак-чымы Я. Кирилова чугаалады.

Авторын фотоу.

Көдээ Совет даргазы

Республиканың барын талазынче баткан азы оон чоктаан-даа кижилер Элегес-Аксы суу-ну таварып өрткөн болган дагаар дитан кылган суу-суу кыш-кы бажындарын, черле ынгил, суурун турш байдалын анаа-ла магадар. Улуу-Хемнин барык-ла кыдында база Элегес-Аксы-нин өлчө кирген аксында турар бо суурун ады оон укталган. Каш чылдар дургузунда төттү-мейн келген казар байлак—хе-мур даш тывыжынын Кызыл-Хавак шахтазын ажилчи-на-рын хой нуруузу бо суурда чурттап турар боорга, ону бир кезекте «Шахтерлар сууру» джиж келген.

Ажилчин суурун кижилерин-ге таарымчалыг байдалдарын тургузуу, ону чүгө өрткөн, дүш-көч чонга эвес, өскелерге-даа кө-рүшүг болдурган Элегес-Аксы көдээ Советтин эки ажилы бо-лур. Суогу каш чылдарда оон девискээринге элэн хой албан организациа туруткан немешек болган суу өзүп сайыраан. Борга хамаарыштыр көдээ Советтин даргазы Мария Александровна Мерлякованың дугайын пом-чукчуларга чугаалаксаан мен.

Мария Александровна он беш харыг турда, ачазы өлүп каарга, күш-ажылчы амдыралын эге-

лэн. Ак сеткилдиг күш-ажыл-чылар чонунд хундуктелин чаа-лап ап, бодурун ажилчыдан чо-нун эрге-ажыктарын илереди-чи, массанын организациа—кү-сөөк даргазы, Кызыл хоорай Советинин депутаты чедир өскөн. 1966 чыл эш Мерлякованың амдыралында ола өрткө-дөлиг бо болган. Чүгө дээр, ону өрткөн чымыл чагыс чер чурт-туглары СЭП кежигүнүнүн кан-дидатынга хүлээп алган.

Ленинчи коммунист партия-нын кежигүну бодунга-даа, чо-нунга-даа шыгыны негеделиг, өскелерге үлгер-чижектег бол-дур дээрин ол анаа-ла амы-дыралдан билди келген. Төрөн чононун илгелин бодунун орга-низациа ажил-чорудуга-биле шыныдып, оларын амдырал-хандырылаан ажилдер даш эвез эвес күженишкенирин үндүргөн.

Хоорайнык болган көдээни аразында ылгалды чидирер, көдээни ажил-ишчилерин амды-рал-чуртталгазын чагайылар даш бедик соруганы көдээ Со-вет бодунун ажил-чорудуга-зы-нын программасы болдурган.

Сууру чагайылар, оң сани-тар байдалын ажилдер, шко-ла, медицина культура албан чер-лерин септелген чогуту ой-шаанда чорудар, хой-инитини четменнелге черлериниң, магази-нериниң ажилдарын таарыштыр тургузар дугайында айтыргы-ларын күсөөни хурааларыга бол-

Райондук харылаа чериниң ажил-чи-лары муң чуртаткы бурун-ге беш чүтөн эвез эвес кезек пар-латга чагымылзын бижир деп со-циалист хулээлген амыр кү-үстекен.

Чон ортуунаг паралага чагымы-лазын ботталдыр чорудар талазы-

гаш көдээ Советтин сессиялары-га чугаалашкы бо талазы-биле тодари шитирлерини күсөө-лөрүн көдээ Советтин депутат-тарынын болган эске-даа актив-терин киржилгези-биле чедип ап келген.

Элегес көдээ Советтин орга-низаас-массалыг ажилы Шынаа, Черби көдээ Советтериниң ажилы-нга дөмөлөөргө өөлүгү үдө элэн өскүзгөн. Советтин күсөө-му ажил планын квартал санын-да тургузуу, өзчөлөгил сессиялар-га белеткеди чорудуп турар. 1965 чылдын марта болган чер-чер Советтериниң соңгулазын-да Элегес-Аксынын көдээ Со-ветинге 25 депутаттар солугтан. Оларын 5-жи күсөөк кежи-гүнери, 20 кижик 6 докталам иде-келлиг ажилдап турар. 18 актив-чилерден тургустунган эш А. Зо-товка уурткан кудуму комите-ди бажык буруушкан даштынга чаа-ла маш олурткан турарын чурттакчылардан чедип алган.

Депутаттар болган эске-даа ак-тивчилер ажилчы чонун чам-дык чагыларын күсөткөн. Эш Мерляковна суурга чаа школа,

клуб тудуру чорудар дугайында айтыргыны Кызыл хооркуско-мунга каш удурун чедип келеш, оң күсөөлөрин чедип алган.

Чамдык көдээ Советтер күс-өөкчөмшарын даргалары органи-зациа ажилдын ортунга Бу ба-рымдалаар, хой шитир үн-дүргөш, оң күсөөлөрин органи-заас-таваас, чет-биле харылаа, инитиниң дөмөлөөргө дашмас чүдүлөр бисте ам-даа бар болгай. Мария Александровна Мерляковна ындыг эвес. Ол келер үениң бай-далыч кол кичөөнгейин уга-лырып, күсөөлөрдөн чедип алыры эргежок чууга ажилды планын баш бурунгар тургускаш, ону докталам комиссияларын, коми-теттериниң тускы чыгыныга сай-гарышкан, оларын сүмезин ач-турар. Бандыг-даа ажилды чо-руларда, ол чон-биле сүмележиң, хой-инитин дашын ажилдаар чаагай чагымылг. Чогун-на моюн ужурунда Элегес-Аксы көдээ Со-веттин даргазы эш Мерлякованың ажил-чорудугазы өскелерге үдөргө бош, бедик үнеледи ал-ганы ол.

Буулу организациа, чүткүлүг эш Мария Александровна улам бедик чедипкинерин күзөри өөрүнчүг.

А. НӨШКЕНДЕЙ.

Чурукта: М. А. Мерляковна.

Улуг-Хем районун «Союзпечать» болган харылаа ажилдакчылары районун партия, комсомол болган эске-даа хой-инити организациа-рын удурткучулары тодари ажил-дарын чоруткан. Ол докталап үнел-ээш, чер-черде харылаа чериниң ажилдакчыларынык база парлаг-нын хой-инитини тардыкчылары-нын ажилын күштелдирген, олар конвенциаларын холга туткаш, өг-бүлө бурунуге чедип, тус-тус кижилерге эки-турун бижидилгезин организациаанар. Өреге буруу үш-төн эвез эвес чагылагалы турарын хандырар дээр ажилды олар чорут-

каннар. Ол ышкаш райком бюрозу-нун докталамында ажил-агыл болган албан организациа черлеринге кон-троль санын азын эвез кезек пар-латга чагымылзын бижир деп со-циалист хулээлген амыр кү-үстекен.

Чон ортуунаг паралага чагымы-лазын ботталдыр чорудар талазы-

Райондук чуртаткы чоннарынга, ажилчы, албан-хаакчыларынга со-лунар, журналдар бижидилгезиниң чоруп турарын дугайын районун радиоламчылдыга редакциянын дам-чыштыр каш удаа дыңдап, ол чүгө политика ажилы хой-инитиниң киржилгезин калба-биле орга-низациа-рыче партия, совет ажил-дакчылары, хой-инитини тардык-чыларынык кылгарып турган.

Солунгар болган журналдар бижидилгезиниң ийги түнелер өрткөк чылдындан организациа болуп өрткөн дегендегери чүгүла. Вир эвез 1966 чылдын январь бирде ийги районга 10871 кезек солун-гар, журналдар бижидилгезин турган болза, амы үдө 13500 кезек солун-гер болган журналдар тараттыган, азы муң чуртаткы бурунуге 520 кезек чагыдыла онажип турар.

Биле эки ажилдаан черлерин дем-делгээр журуугу, «Х дугаар Улуг хураал» колхозта партокм (секретари эш Нурсат), ында харылаа контора-зы (начальник Вера Пидаренко) олар эки түнелде көргүзүп, чон ортуунаг организациа-массалыг ажил-ды күштелдиргенер. Олар 1050 кезек солунгарын, журналдарын чон ортуунага таратп турган, 1300 не-зекке чедиргенер. «Найрал» сов-хозта партокм (секретари эш Бара-донгак), харылаа салбары (началь-ник эш Малишева) парлагга тар-дылган база өң чоруткан, ында ийги бижидилгезин 70 амы хуу-ру чыл хуусалыг болуп турар.

Солунгарын болган журналдарын бижидилгезин парлаганын хой-ини-ти тардыкчылары улук рольду

ойнаан. «Улуг-Хал» совхозтун хой-инитини тардыкчылары эштер Ку-нгаа, Комбу, Базал, «Найрал» сов-хозта — Еватерина Чамырын, Са-ркова, Шаган-Арыг хоорайда Че-репанова, Соломатова болган өскелер-даа эки ажилдаанар. Ол эштер ини-тия-биле 3700 амы солунгарын

бурун-ге беш чүтөн эвез эвес кезек пар-латга чагымылзын бижир деп со-циалист хулээлген амыр кү-үстекен.

Чон ортуунаг паралага чагымы-лазын ботталдыр чорудар талазы-

контроль санын чүгө 1764 кезек кылдыр күсөткөн. Ол совхозтун Ак-Турт салбарында партия, комсомол болган эске-даа хой-инити органи-зациа кичөөнгейин салган. Оң түнелде ишчилерин ажил-ишчилеринге 740 кезек солунгар, жур-налдар бижидилгезин соулуга чү-гөлдө 423 кезек кылдыр тараттыган.

Жданов атыг колхозта байдал база-ла оон дээрдене. Ол ажил-агылыга 1230 кезекти тардып тур-ган болза, 992 кезек болган. Бу байдал болза ында партия комитетиниң (секретари эш Шинит-оол), харылаа салбарынын (начальник эш Базыр-Сады) оларын талазында дөштөгил хемчелерин чорутпа-нын түнелди болур.

Ам соулуга болза, бижиттинип тараттыган солунгарын, журнал-дарын эелерин, номчучуларга кал-дыг-даа садал чокка, чогуту ой-шаанда чедир берген турарын харылаа ажилдакчыларынын ханды-рар болур. Оң-биле кады солун-гар, журналдар бижидилгезин ам-даа чоруп турарын утас херек. Ылаң-гыш солунгар азы журналдар чагы-дыламын уламчылап, чагыкчы буруу чаа чыл соулуге бижирке солунгар азы журналдар бижирке айлан эгелеп алыры билди алган турарычө кичөөнгейи садал эки.

И. МААДЫР-ООЛ, Улуг-Хем районун, «Союзпечать» агентилегиниң начальниги,

ДАШТЫКЫДА

Социалистиг чурттарнын парлагазы Л. И. Брежневтин Горький хоорайга чугаазынын дугайында

СОФИЯ. Январ 14. (СЭТА). СЭП ТН-нын Чингине секретары Л. И. Брежневтин Горький обласы Ленин ордени тылып тургаш чугаалаан чугаазынын допчулалын Болгариянын бугу теп солунгары парлаган. Делегейин социалистг систе-мазын, аны-дуңа чурттарнын даштын полититиг аранага кады амдыламынган болган сырып каттыгышынын быжылар дугайында Л. И. Брежневтин чугаазын оңзалап айтып турар. Ол ышкаш Ленинниң амы удуручуларынын идеологиязын болган политиканын сойлап, илери-тишкан, Кыдаттың Коммунистг партиязын интернационализмн орунчө катап кирер, марксизм-ленинизмн үндүрүшүр аны-дуңа партияларын биле сырып каттыштыр дээр СЭП-ниң чорудуп турар ажилынын дугайында чугааны солунгар дөмөлөп турар.

ВАРШАВА. Январ 14. (СЭТА). СЭП ТН-нын Чингине секретары Л. И. Брежневтин Горький чугаазынын допчулалын Польшаның парлагазы «Индат удуручуларын чарындырычыны поли-тиказы демисежин турар Вьетнамның эрге-ажы-ны удуру болуп турар». «Индаттың Компартия-зынын удуручуларынын дезорганизациа чө-

руу», «Делегей политиказынын чидиг айтырым эш Вьетнам айтырымы апарган» деп кескү эгелер-биле парлаган. Индат удуручуларынын чарын-дырычыны политиканы Коммунистг болган ажил-чин партиаларнын чагыс эинге болган сырып каттыгышынын хөра чедирип турарын «Трибуна люду», «Жиче Варшавы» солунгар дөмөлгөннер.

ПРАГА. Январ 14. (СЭТА). Чехословакиянын теп солунгарын кескү черлерге СЭП ТН-нын Чингине секретары Л. И. Брежневтин Горький чугаазынын допчулалын парлаган.

«СЭП» делегей хураалын чымылдар дээр тур-жуп турар. Европада айыл чок чоруткуч айты-ры — социалистг чурттарнын эрге-ажынын бирги айтырымы», «Коммунистг шимчозониниң чагыс зин дээр», «Индат болуп турар чүдөр — трагедия» деп эгелер-биле ол чугаа солун-гарга үнгөн.

Л. И. Брежнев Вьетнам айтырынын делегей поли-тиказынын эң чидиг айтырымы кылдыр тодари-тан болган америг агрессорларын Вьетнамда үлгедилгезин шитиптири-биле буруу шапкан деп «Руде право» солун дөмөлгөн. Бир эвес Кыдаттың Компартиязынын удуручу-

чуларынын чарындырычыны ажил-чорудулгазы эвез болза коммунистг шимчозониниң чедип-кинерин улам улук турар ийги деп ол солун уламчылап бимаз. СЭП болза Кыдаттың Ком-партиязынга, Индат удуру демиселди чорудуп турар эвез, а Кыдаттың Коммунистг партиязы дээр туржуп турар, ону интернационализмн принциптеринге дүшүрүп бугу аны-дуңа партия-лар-биле чоношулаштыр дээр туржуп турар дээриниң дугайында эш Л. И. Брежневтин чу-гаазын ол солун парлаган.

БЕЛГРАД. Январ 14. (СЭТА). «Вьетнам айтырымы делегей политиказынын эң чидиг айтырымы» деп эге-биле эш Л. И. Брежневтин Горький чугаазынын допчулалын «Политика» солун парлаган. Чуугада Компартиязынын хура-лынга улук белетилди чорудар дугайында кезик-ти солун оңзалап парлаган.

«Вьетнамда дайын — делегейиниң эң чидиг айтырымы» деп эге-биле «Борба» солун үнгөн. Индат удуручуларынын политиканын буруу шаптышкан, СЭП болза Компартияларын чаа хураалын чымылдарын идеязин дөштөп турар деп ол-ла солун уламчылап бимаз.

Харылааны чогулчудар дээр

БЕРЛИН. Январ 14. (СЭТА). ГДР-ниң наймысалаанда чурттап турар Барыш Берлинниң хамаатты-ларыга болган олафтин төрөдеринге өг-бүлө айтырын шитиптирлеринге өрттиргелер бээр Бюронун ажил-чорудулгазын 1967 чылдын март 31-ге чедир уадыр дугайында шитип-тирин ГДР-ниң чааа хүлээп алган. Ол дугайын ГДР-ниң Министрлер Чөвүлелинин даргазы В. Штофтин Барыш Берлинде Германиянын со-циалистг чагыс аай партиязынын баштаар чериниң даргазы Г. Даниел-уска чоруткан чагаазында чугаалап турар. Бо айтыры талазы-биле ГДР-нин чааазын болган Барыш Бер-лин сенаттын аразында дугуржуга-нын хуусалааш февраль 1-де төнөвир барымдалааш, бо шитиптири хүлээп алган деп ук чагаада чугаалап ту-рар.

ГДР-ниң чааа ГДР-ниң болган Барыш Берлинниң аразында хары-лааларын чогулчудар дээр тур-жуп турар деп ук чагаада дөмдө-лгөн. Барыш Берлинниң бугу чурт-такчыларынын эрге-ажыктарына дугучу турар харылааларын тур-гузар дээр ГДР-ниң чааа чагыс удаа эвез тодариг саналдарын ки-рип келген деп чагаанын түнелди-де чугаалап турар.

Ажыл соксадыышкыныннары

ЛОНДОН. «Бритиш мотор корпорейш» деп компаниянын Бирмингемде заводунда ажилдап турар 300 чолочулгар ажил сокса-дыышкынын кылган. Ажыл төлөвирин угатты-рар дугайында оларнын негеделерин админист-рациянын хандырба

